

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки та публічного управління

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

 Вікторія МЕДВІДЬ

(протокол «01» вересня 2025 року №1)

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»

спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини

спеціалізація С1.02 Міжнародні економічні відносини

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

рівень вищої освіти другий (магістерський)

навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

ПОЛТАВА

2025-2026 н. р.

Робоча програма виробничої практики «Виробнича практика» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини» спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень вищої освіти

Мова викладання державна

Розробники:

ШКУРУПІЙ Ольга – професор кафедри економіки та публічного управління, д.е.н., професор;

ДЕЙНЕКА Тетяна – професор кафедри економіки та публічного управління, д.е.н., професор;

ДИВНИЧ Ольга – доцент кафедри економіки та публічного управління, к.е.н., доцент

МИКОЛЕНКО Інна – професор кафедри економіки та публічного управління, д.е.н., доцент.

Погоджено гарантом освітньої програми «Міжнародні економічні відносини»

«01» вересня 2025 року

Ольга ШКУРУПІЙ

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності Економіка та міжнародні економічні відносини

протокол «01» вересня 2025 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти

спеціальності «Економіка та міжнародні економічні відносини»

Ольга ДИВНИЧ

© ПДАУ, 2025

1. Опис практики

Таблиця 1

Опис виробничої практики

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти <i>СІЕКОН_мд_2025(МЕВ)</i>	Заочна форма здобуття освіти <i>СІЕКОН_мз_2025(МЕВ)</i>
Загальна кількість годин	180	180
Кількість кредитів	6	6
Місце в Індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова	обов'язкова
Рік навчання (курс)	1	1
Семестр	1	2
Вид підсумкового контролю	<i>диференційований залік</i>	<i>диференційований залік</i>

2. Мета та завдання практики

Метою виробничої практики є: набуття професійних навиків відповідно до сукупності спеціальних знань, що були отримані у процесі підготовки за переліком компонент освітньо-професійної програми з теорії та емпірики міжнародних економічних відносин.

Завдання виробничої практики:

- сформувати уміння та навички самостійно приймати обґрунтовані професійні рішення відповідно до господарської практики, здійснюваної суб'єктами міжнародного бізнесу в умовах глобалізації економіки;
- опанувати практику застосування інституціональних засад розвитку міжнародних економічних відносин з урахуванням особливості сучасної геополітики та геоekonomіки у їх взаємообумовленості та зв'язку;
- набути практичних навичок з аналізу міжнародної економічної діяльності України, регулятивного забезпечення зовнішньоекономічних зв'язків і визначення відповідної політики держави;
- сформувати сучасні знання щодо особливості конкурентних відносин у практиці міжнародного бізнесу та набути навички з аналізу чинників та умов, які визначають конкурентну взаємодію суб'єктів;
- опанувати принципи соціальної відповідальності суб'єктів міжнародних економічних відносин і практику їх досягнення;
- з'ясувати ключові напрями довгострокового розвитку міжнародних компаній та описати успішну практику реалізації стратегічних засад; визначити можливості та межі імплементації подібного досвіду в Україні;
- набути навиків організації міжнародного співробітництва за галузями діяльності; вивчити їх специфіку в аграрній сфері.

3. Передумови для проходження практики

Передумовами для проходження практики є наступні дисципліни: «Геополітика та геоekonomіка», «Зовнішньоекономічна політика України», «Методологія та організація наукових досліджень», «Міжнародне співробітництво в аграрній сфері», «Соціальна відповідальність суб'єктів

міжнародних економічних відносин».

4. Результати проходження практики:

Компетентності:

Загальні:

- ЗК 1. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 4. Здатність працювати в команді.
- ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні:

- СК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.
- СК 2. Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі.
- СК 3. Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини
- СК 4. Здатність оцінювати масштаби діяльності глобальних фірм та їхні позиції на світових ринках.
- СК 5. Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.
- СК 6. Здатність застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин і аналізі їхнього впливу на економічний розвиток країн.
- СК 7. Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів.
- СК 9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.
- СК 10. Здатність обґрунтовувати умови ефективної інтеграції України в систему міжнародного співробітництва в аграрній сфері з урахуванням пріоритету національних інтересів на основі узагальнення теорії та міжнародної практики.

Результати навчання:

- РН 1. Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.
- РН 2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу

і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.

– РН 3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв’язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб’єктів міжнародних економічних відносин.

– РН 5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

– РН 6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

– РН 7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.

– РН 8. Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження.

– РН 9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.

– РН 11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб’єктів міжнародних економічних відносин.

– РН 12. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахування національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

– РН 14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.

– РН 15. Визначати умови ефективної інтеграції України в систему міжнародного співробітництва в аграрній сфері з урахуванням національних інтересів і в рамках державної економічної, зовнішньоекономічної та аграрної політики.

**Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними
результатами навчання**

Результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання практики
РН 1. Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.	– використовувати професійну термінологію та засоби ділового спілкування під час підготовки документів, переговорів і комунікації з іноземними партнерами, застосовуючи знання ділової іноземної мови; – аналізувати ефективність комунікаційних процесів підприємства у зовнішньоекономічній діяльності та визначати бар'єри міжкультурного спілкування; – розробляти пропозиції щодо вдосконалення внутрішньої й зовнішньої ділової комунікації підприємства з урахуванням принципів корпоративної соціальної відповідальності.
РН 2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.	– знати сучасні діагностичні методології, що використовуються провідними міжнародними організаціями для оцінювання ефективності бізнес-рішень і стратегій у сфері міжнародних економічних відносин; – розуміти логіку прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності, часових та ресурсних обмежень, а також роль креативного мислення у формуванні конкурентних переваг підприємства; – застосовувати інструменти аналітики, діагностики та сценарного прогнозування, вирішувати проблемні ситуації міжнародного бізнесу, синтезувати нові ідеї, підходи та моделі дій, оцінювати ефективність прийнятих управлінських рішень на основі перевірених фактів і доказів, обґрунтовувати їх доцільність відповідно до стандартів міжнародних організацій.
РН 3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.	– знати сучасні підходи, методи збору, обробки та систематизації інформації у сфері міжнародних економічних відносин, а також принципи використання спеціалізованого програмного забезпечення для аналітичних цілей; – застосовувати зазначені підходи до розв'язання складних завдань міжнародної економічної діяльності підприємства; – розуміти сутність і значення крос-культурних чинників у процесі дослідження міжнародного бізнес-середовища та прийняття практичних рішень, синтезувати результати досліджень і розробляти обґрунтовані рекомендації.
РН 5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.	– знати принципи планування, етапи постановки цілей і завдань у сфері міжнародних економічних відносин, а також критерії визначення їхньої складності; – застосовувати методи оцінювання складності завдань під час планування діяльності, використовуючи відповідні аналітичні інструменти й показники ефективності; – аналізувати послідовність і взаємозалежність етапів реалізації професійних завдань, виявляти ризики та можливі труднощі в процесі виконання планів, визначати рівень

	відповідності завдань планування стратегічним цілям підприємства і можливостям виконавців.
РН 6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.	– знати нормативно-правову базу, що регулює зовнішньоекономічну діяльність, міжнародну торгівлю, інвестиції та корпоративне управління, а також види аналітичних і розпорядчих документів, що використовуються у практиці підприємства; – застосовувати положення нормативно-правових актів, методичні рекомендації та довідкові матеріали під час підготовки аналітичних матеріалів, звітів і пропозицій щодо міжнародної діяльності підприємства; – синтезувати результати правового та економічного аналізу для підготовки комплексних аналітичних звітів і розроблення практичних рекомендацій з удосконалення управлінських рішень.
РН 7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.	– знати сучасні теорії, моделі та типи розвитку національних економік у світовій системі господарських відносин, а також ключові показники їхньої макроекономічної ефективності; – розуміти закономірності трансформаційних процесів у світовому господарстві, взаємозв'язок між національними стратегіями розвитку та глобальними економічними тенденціями; – аналізувати економічні політики держав, визначати сильні й слабкі сторони національних стратегій, встановлювати взаємозв'язки між реформами, інституційними змінами та результатами економічного розвитку.
РН 8. Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження.	– розуміти механізми виникнення глобальних ризиків, взаємозв'язки між структурними дисбалансами світової економіки та стратегіями їх нівелювання на рівні держав і підприємств; – аналізувати соціально-економічні наслідки глобальних кризових процесів, оцінювати вплив дисбалансів на розвиток національних економік і визначати ключові фактори нестійкості; – описувати адаптивні моделі стабілізації економічних систем, розробляти пропозиції щодо запобігання глобальним загрозам та формувати альтернативні варіанти розв'язання виявлених проблем.
РН 9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.	– розуміти механізми формування конкурентних переваг глобальних фірм і закономірності їх функціонування на світових ринках у контексті сучасних геоекономічних процесів; – аналізувати фінансово-економічні показники, організаційні моделі та корпоративні стратегії глобальних фірм з метою виявлення їх конкурентних позицій і стратегічних тенденцій розвитку; – оцінювати результати моніторингу та аналітичних досліджень, обґрунтовувати конкурентні позиції фірм на основі комплексного аналізу їхніх ресурсів, ринкової поведінки та глобальної стратегії.
РН 11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.	– знати концептуальні засади соціального виміру глобального економічного розвитку, ключові міжнародні стандарти та ініціативи у сфері корпоративної соціальної відповідальності (КСВ); – розуміти взаємозв'язок між економічними, соціальними та екологічними аспектами сталого розвитку, а також вплив принципів соціальної відповідальності на ефективність діяльності міжнародних компаній;

	–застосовувати підходи, інструменти та методики впровадження КСВ у практичну діяльність суб'єктів міжнародних економічних відносин, інтегруючи їх у бізнес-стратегії підприємства, оцінювати ефективність реалізації програм соціальної відповідальності.
РН 12. Визначати гео економічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахування національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.	– розуміти взаємозв'язок між національними економічними інтересами, безпековою політикою держави та глобальними викликами (ресурсна асиметрія, гео економічні конфлікти, мегатренди); – оцінювати доцільність та результативність гео економічних стратегій країн і корпоративних стратегій у контексті глобальної безпеки та сталого розвитку.
РН 14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.	–знати вимоги до структури, стилю та оформлення наукових публікацій і презентацій результатів досліджень у сфері міжнародних економічних відносин; –розуміти методологічні засади проведення наукових досліджень, логіку побудови наукової аргументації та значення апробації результатів на наукових форумах; –застосовувати набуті знання для підготовки текстів наукових статей, тез доповідей, аналітичних звітів і мультимедійних презентацій.
РН 15. Визначати умови ефективної інтеграції України в систему міжнародного співробітництва в аграрній сфері з урахуванням національних інтересів і в рамках державної економічної, зовнішньоекономічної та аграрної політики.	–знати основні напрями державної економічної, зовнішньоекономічної та аграрної політики України та розуміти механізми інтеграції України у світову аграрну систему, вплив міжнародних організацій, торговельних угод та політичних чинників на розвиток агросектору; –застосовувати отримані знання для аналізу практичних кейсів міжнародного співробітництва в аграрному секторі, визначаючи можливості для залучення інвестицій та інновацій; –аналізувати конкурентні переваги та обмеження України на міжнародних аграрних ринках, враховуючи ресурсний потенціал і національні інтереси.

5. Програма практики

Тема 1. Організаційно-правова, галузева та зовнішньоекономічна специфіка діяльності підприємства. Галузева приналежність компанії. Основні види діяльності. Специфіка зовнішньоекономічної діяльності. Організаційно-управлінська структура компанії. Організаційна характеристика підприємства, мета його створення, функціональне призначення, місце у складі компанії. Установчі документи суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Структурні підрозділи (відділи) підприємства. Основні функції підрозділів (відділів) підприємства. Основні завдання спеціалістів відповідно до видів роботи, що ними виконуються на підприємстві. Структура та зміст основних документів, які опрацьовують спеціалісти підрозділів (відділів) підприємства (бухгалтерська, фінансова та інша звітність підприємства).

Тема 2. Економічне середовище міжнародного бізнесу. Розвиток міжнародного бізнесу в умовах сучасного етапу глобалізації економіки.

Глобальні асиметрії, суперечності та глобальна невизначеність. Їх вплив на діяльність господарюючих суб'єктів за кордоном. Ресурси економічного розвитку в умовах глобалізації. Багатонаціональні підприємства в системі глобальної економіки. Мегатренди світового господарства. Регуляторна система глобального економічного розвитку. Інституційні трансформації національних економік під впливом глобальних тенденцій світового розвитку. Україна в системі сучасних глобалізаційних процесів. Національні чинники перетворень міжнародного бізнесу, галузеві зміни міжнародного бізнесу, сучасні проблеми управління міжнародним бізнесом, глобальні фінанси міжнародного бізнесу. Вплив глобалізації на діяльність первинних господарюючих суб'єктів.

Тема 3. Діяльність суб'єктів міжнародного бізнесу в контексті сучасного стану геополітики та геоekonomіки. Співвідношення економіки і географічного простору, вплив кліматичних і ландшафтних та інших особливостей на форми і закономірності господарської діяльності. Взаємодія політики та економіки у сфері міжнародних відносин, формування системи стратегічних пріоритетів та основ глобального управління. Геополітичні підходи до виявлення зон життєво важливих державних інтересів. Геоekonomічні конфлікти як особливий тип конфронтації у світовій політиці. Причини виникнення, форми та масштаби геоekonomічних конфліктів в глобальному світі. Український вектор розвитку геополітики. Геоekonomічний контекст визначення політики міжнародної конкурентоспроможності держави. Формування підприємством результатів економічної діяльності на основі ефективних засад міжнародної конкурентоспроможності. Оцінка ефективності заходів з управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства. Формування конкурентної стратегії держави в умовах глобалізації економіки. Український вектор розвитку геоekonomіки. Корпоративна стратегія. Міжнародна діяльність підприємства як складова корпоративної стратегії. Відображення в стратегії міжнародної діяльності підприємства напрямів розвитку експортно-імпортних операцій, спільного підприємництва та прямого інвестування.

Тема 4. Соціальна відповідальність суб'єктів міжнародного бізнесу. Соціальна відповідальність підприємства як невід'ємна складова його бізнес-стратегії. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю. Політика управління корпоративною соціальною відповідальністю та внутрішній контроль за її реалізацією. Вплив державної політики на формування організаційно-економічних механізмів управління корпоративною соціальною відповідальністю в Україні. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності. Формування відносин бізнесу із зовнішніми стейкхолдерами (організаціями, державними інститутами тощо) на засадах соціальної відповідальності. Екологічна компонента соціальної відповідальності підприємства. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності господарюючих суб'єктів. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні.

Структура (тематичний план) практики

Таблиця 3

Структура (тематичний план) виробничої практики

Назва тем	Кількість годин	
	денна форма навчання С1ЕКОН_мд_2025(МЕВ)	заочна форма навчання С1ЕКОН_мз_2025(МЕВ)
Тема 1. Організаційно-правова, галузева та зовнішньоекономічна специфіка діяльності підприємства	60	60
Тема 2. Економічне середовище міжнародного бізнесу	30	30
Тема 3. Діяльність суб'єктів міжнародного бізнесу в контексті сучасного розвитку геополітики та геоekonomіки	30	60
Тема 4. Соціальна відповідальність суб'єктів міжнародного бізнесу	30	30
Індивідуальні завдання	30	30
Усього годин	180	180

7. Індивідуальні завдання з практики

Індивідуальні завдання видаються здобувачу вищої освіти керівником практики від кафедри. Таке завдання студент виконує письмово, як правило, у формі аналітичного дослідження, що базується на актуальних статистичних, інформаційно-аналітичних та наукових джерелах. Зміст дослідження визначається науковими інтересами здобувача вищої освіти, спрямуванням науково-дослідної роботи кафедри, тематикою грантів тощо. Сутнісно індивідуальні завдання мають відповідати фаховій підготовці здобувачів вищої освіти за С1.02 Міжнародні економічні відносини другого (магістерського) рівня вищої освіти. Вони не повинні виходити за межі програми практики, але, разом з цим, не можуть її дублювати за форматом завдань, обов'язкових до опрацювання. Виконання індивідуальних завдань має за мету поглиблення знань з фаху та удосконалення відповідних навиків; вони є індивідуалізованими та персоніфікованими.

У кожному індивідуальному завданні необхідно:

- сформулювати мету та завдання дослідження;
- оглядово розкрити теоретичні положення проблеми, що підлягає дослідженню;
- у конкретизованій формі обґрунтувати методику аналізу, визначивши показники, джерела даних та способи обробки інформації;
- провести аналітичні та/або статистичні розрахунки, унаочнивши отримані данні у таблицях і графіках;
- оцінити отримані результати, сформулювати висновки й надати пропозиції.

Результати виконання індивідуального завдання відображаються у розділі звіту з практики, до якого сутнісно віднесене на завдання.

8. Вимоги до баз практики

Практика здобувачів другого (магістерського) рівня освіти спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини здійснюється відповідно до Положення про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету. Згідно з цим, практика студентів проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програми практики ОПП «Міжнародні економічні відносини».

Базами практики можуть бути суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності (виробники та експортери продукції), підприємства та організації, які мають зовнішніх партнерів та здійснюють інші види зовнішньоекономічної діяльності (інвестиції, науково-технічна співпраця, виробнича кооперація, посередницька та сервісна діяльність) або беруть участь у міжнародних проєктах, установи державного управління та місцевого самоврядування (їх підрозділи, відповідальні за міжнародне співробітництво), торговельно-економічні місії, представництва іноземних компаній, торгово-промислові палати, аналітичні центри та неурядові організації, громадські формування (за міжнародною спрямованістю їх діяльності), структурні підрозділи Університету (діяльність яких пов'язана з організацією міжнародних зв'язків, інтернаціоналізацією освітнього процесу, реалізацією грантових ініціатив тощо), а також бази за межами України.

Вимоги до керівників від баз практик. Керівник практики, на базі якої відбувається реалізація ОК11 згідно з ОПП «Міжнародні економічні відносини» призначається наказом (розпорядженням) очільника установи, організації, підприємства. Обов'язки керівника від бази практики можуть покладатися на фахівців, які мають вищу освіту за напрямом економіки, менеджменту, міжнародних відносин, публічного управління, фінансів чи інших суміжних напрямів фахової підготовки. Такі фахівці повинні мати досвід практичної діяльності не менше трьох років у відповідній сфері.

Обов'язки керівника від бази практики є такими:

- забезпечити створення належних умов для проходження практики відповідно до програми, графіка та індивідуальних завдань здобувача;
- провести вступний інструктаж щодо правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки та корпоративних стандартів;
- ознайомити здобувача з організаційною структурою, напрямками міжнародної діяльності та функціонуванням підрозділів підприємства;
- сприяти залученню здобувача вищої освіти до виконання практичних завдань, пов'язаних із міжнародними економічними відносинами (аналіз ринків, участь у зовнішньоекономічних операціях, робота з даними, підготовка комерційних пропозицій, звітів тощо);
- здійснювати поточний контроль за виконанням здобувачем вищої освіти завдань, надавати консультації та фахові поради;
- оцінювати рівень професійної підготовки, дисциплінованості та ініціативності здобувача;

- залучати здобувача вищої освіти до аналітичної або проєктної роботи, у тому числі до підготовки матеріалів, які можуть бути використані у кваліфікаційній роботі;

- надавати висновки про проходження здобувачем вищої освіти практики, відображати їх у щоденнику та засвідчувати підписом і печаткою організації.

Керівники від баз практики співпрацюють із представниками кафедри, які відповідають за фахову підготовку здобувачів вищої освіти в рамках ОПП «Міжнародні економічні відносини». Цим забезпечується зворотний зв'язок щодо результатів проходження практики, рекомендацій з подальшого вдосконалення освітньої програми тощо.

Виробнича практика проводиться на підприємствах (установах, організаціях тощо), які повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів чи фахівців, напрям діяльності яких відповідає спеціальності;

- здатність забезпечити виконання програми практики;

- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів;

- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;

- надання студентам права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);

- можливість наступного працевлаштування випускників Університету (на загальних підставах, за наявності вакансій).

На час проходження практики за рішенням керівника підприємства (установи, організації тощо) студенти можуть бути працевлаштованими на штатні посади (за наявності відповідних вакансій), які відповідають вимогам програми практики.

Особливості формування переліку баз практик та розподіл студентів за ними. Для проведення практики кафедра формує та подає на узгодження відділ практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників перелік підприємств (організацій, установ тощо), які відповідають вимогам до баз практик. Зазначений перелік може доповнюватися підприємствами (організаціями, установами тощо), запропонованими студентами.

Укладання договорів про проведення практики студентів з підприємствами (організаціями, установами тощо) здійснюється за сприяння кафедри, не пізніше як за місяць до початку практики. Договори, укладені з базами практики, є юридичною підставою для проходження практики студентами. Строк дії договорів погоджується договірними сторонами.

Кафедра проводить розподіл студентів за базами практики не пізніше як за місяць до початку практики. Кафедра за поважних причин може ініціювати зміну бази практики.

9. Організація проведення практики

Передумовами організаційного забезпечення практик для здобувачів вищої освіти ОПП «Міжнародні економічні відносини» другого (магістерського) рівня вищої освіти С1 Економіка та міжнародні економічні відносини спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини, є:

Організаційні заходи, що забезпечують підготовку та порядок проведення практик:

- розробка наскрізних і робочих програм практик;
- визначення баз практик;
- укладання договорів про проведення практик студентів між Університетом та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл студентів за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики студентів, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику;
- проведення настановчих зборів студентам;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів та випускників, в навчально-науковому інституті економіки, управління, права та інформаційних технологій (ННІ ЕУПІТ) – директор, на кафедрі економіки та публічного управління – завідувач кафедри.

Функції організаторів, керівників та учасників практики визначаються Положенням про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету.

Директор ННІ ЕУПІТ: готує накази про проведення практики студентів; видає розпорядження про проведення практики студентів на базі Університету; видає розпорядження про допуск студентів заочної форми здобуття освіти, які мають досвід роботи, стажувалися або працюють за обраним фахом, до складання семестрового контролю з виробничої практики; здійснює контроль за організацією та проведенням практик; здійснює розгляд результатів проведення практик студентів на вченій раді навчально-наукового інституту.

Завідувач кафедри: призначає відповідальну особу за організацію практики зі спеціальності та оформлення підсумкового звіту за її результатами (координатора практики зі спеціальності); формує перелік підприємств (організацій, установ тощо), рекомендованих для проведення практик, та подає його керівнику виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів та випускників; забезпечує укладання договорів про проведення практики студентів із базами практик та їх подання керівнику виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню

студентів та випускників; організовує розподіл студентів за базами практики; призначає керівників практики від кафедри; організовує своєчасне ознайомлення керівника підприємства (установи, організації тощо) з програмою практики та списком студентів, направлених на практику; організовує роботу комісії із захисту звітів з практики, до складу якої, як правило, включаться координатор практики зі спеціальності та, за можливості, стейкхолдери; організовує конференції, круглі столи та інші заходи за підсумками проходження практик студентами; здійснює розгляд на засіданнях кафедри питань проведення практики та підведення її підсумків; здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Гарант освітньої програми: формує робочу групу з розробки наскрізної програми практики та здійснює керівництво нею; проводить моніторинг пропозицій роботодавців щодо організації проведення та змісту практики; ініціює перегляд та оновлення наскрізних програм практик з урахуванням пропозицій стейкхолдерів; контролює виконання програм практик студентів; здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Координатор практики зі спеціальності: проводить до початку виробничої практики настановчі збори студентам з питань їх проходження та звітування за результатами; ознайомлює студентів з програмою практики; надає студентам необхідні документи щодо проходження практики; проводить студентам цільовий інструктаж з охорони праці; подає звіти про проведення практик студентів у відділ практики та сприяння працевлаштуванню студентів та випускників; здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Основними організаційно-методичними документами, що регламентують діяльність студентів і керівників практики, є наскрізна програма практики та робоча програма практики.

Заходи, пов'язані з організацією виробничої практик студентів, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики студентів. Він подається на підпис ректору не пізніше ніж за місяць до початку практики. Відповідальний за його підготовку директор ННІ ЕУПІТ. Наказом ректора про проведення виробничої практики студентів визначається:

- місце та період проведення практики;
- список студентів;
- керівники практики від кафедри, відповідно до навчального навантаження науково-педагогічних працівників кафедри;
- координатор практики зі спеціальності;
- дата проведення семестрового контролю з практики та терміни звітування за її результатами;
- посадова особа, на яку покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням в навчально-науковому інституті.

Організація проведення виробничої практики студентів заочної форми здобуття освіти здійснюється з урахуванням наявності в них професійного

досвіду. Студенти, які мають досвід роботи, стажувалися (не менше одного місяця) або працюють за обраним фахом, допускаються розпорядженням декана факультету до складання семестрового контролю з виробничої практики без її проходження на підставі поданих підтверджуючих документів. Документами, які підтверджують відповідність займаної посади обраному фаху та наявність у студента відповідного практичного досвіду, є довідка з місця роботи чи стажування, засвідчена керівником підприємства (установи, організації тощо), або копія трудової книжки. Студентам заочної форми здобуття освіти, які не працюють за фахом і не мають досвіду роботи за фахом, проводиться виробнича практика у міжсесійний період згідно наказу ректора Університету. Проходження такими студентами виробничої практики може здійснюватися за місцем роботи (без відриву від виробництва) за умови його відповідності вимогам програм практики та укладення договору про проведення практики студентів.

На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення студентам-практикантам інструктажів із охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість студентів-практикантів, яка закріплюється за ним, не повинна перевищувати десяти осіб.

На студентів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (в установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, студенти можуть бути зараховані на штатну посаду.

Керівник виробничої практики від кафедри: розробляє методичне забезпечення практики студентів; забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою; розробляє та видає індивідуальні завдання студентам; контролює своєчасне прибуття студентів до баз практики; здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження; проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу; перевіряє щоденники, звіти з практики (додаток А) та оцінює результати її проходження студентами; подає на кафедру звіт керівника виробничої практики; здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Керівник практики від бази практики: здійснює безпосереднє керівництво практикою студентів-практикантів згідно з програмою практики; знайомить студентів-практикантів із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їх дотримання; повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення студентом-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку; контролює ведення щоденника, підготовку звіту студентом-практикантом; після закінчення практики складає відгук-характеристику на

кожного студента-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

Студенти, які проходять виробничу практики, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;

- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;

- отримати документи для проходження практики;

- ознайомитися з робочою програмою практики;

- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри;

- своєчасно прибути на базу практики;

- дотримуватися на підприємстві (в установі, організації тощо) трудової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку, правил і норм охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки та дій в надзвичайних ситуаціях;

- виконувати завдання, передбачені програмою практики;

- підготувати звітну документацію з практики;

- своєчасно подати звіт з практики та захисти його перед комісією.

Особливості організації проведення виробничої практики студентів.

Виробнича практика проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно програми практики. На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення студентам-практикантам інструктажів з охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість студентів-практикантів, яка закріплюється за ним, не перевищує десяти осіб. На студентів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, вони можуть бути зараховані на штатну посаду.

Перенесення періоду проведення практики студенту проводиться за наявності обставин, які унеможливають проходження практики у визначений графіком освітнього процесу період. Перенесення періоду практики здійснюється за погодження директора ННІ ЕУПІТ та відображається у наказі ректора Університету.

10. Вимоги до звітної документації з практики

Робота, яку виконує здобувач вищої освіти упродовж «Виробничої практики», регулярно фіксується ним у щоденнику практики. У цьому документі стисло, відображається основний зміст проведених заходів. У подальшому складається звіт із зазначеної виробничої практики. Після закінчення практики кожен практикант подає на кафедру звіт і щоденник.

Структура звіту з Виробничої практики є такою:

ВСТУП
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВА, ГАЛУЗЕВА ТА
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА СПЕЦИФІКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
РОЗДІЛ 2. ЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ МІЖНАРОДНОГО
БІЗНЕСУ
РОЗДІЛ 3. ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ В
КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО СТАНУ ГЕОПОЛІТИКИ ТА ГЕОЕКОНОМІКИ
РОЗДІЛ 4. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ
МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ
ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ДОДАТКИ

У звіті з практики викладається матеріал, який стосується чітко визначеного (відповідно до тематики дослідження) процесу або явища, що мають місце в системі сучасних міжнародних економічних відносин. Текст не може мати формат реферування.

Для підготовки звіту використовується наукова література – монографії, статті та інші публікації, в яких містяться результати досліджень науковців. Дозволяється використання науково-публіцистичних і науково-популярних публікацій, а також матеріалів таблоїдів. Однак джерело інформації має відповідати вимогам достовірності та актуальності. Категорично заборонено використовувати друковані та електронні видання, що розміщують неперевірені або сумнівні матеріали. Важливими джерелами інформації для підготовки звіту з виробничої практики є офіційні документи підприємств, організацій та установ, де проходила практика, зокрема внутрішні регламенти, звіти, статистичні дані, фінансові та аналітичні матеріали; звіти міжнародних організацій, таких як Міжнародна організація праці (МОП), Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), Світова організація торгівлі (СОТ); публікації в наукових журналах та збірниках статей з тематики міжнародних економічних відносин, міжнародного бізнесу, глобальних ринків і інвестицій; аналітичні матеріали та статистичні бази даних, що дозволяють оцінити стан світового та національного ринків, тенденції міжнародної торгівлі та капіталу; звіти консалтингових та дослідницьких компаній, що відображають сучасні практики та тенденції міжнародної економіки.

У тексті звіту подаються рисунки, схеми, графіки, діаграмами, таблиці тощо. Їх можна також розміщувати в додатках.

Звіт починається з титульної сторінки. Це перша сторінка звіту, яку включають до загальної нумерації сторінок, але не нумерують. За титульною сторінкою наводяться послідовно зміст, вступ, розділи в порядку подання, висновки, список використаних джерел, додатки.

Звіт має бути виконаний та оформлений з додержанням вимог ДСТУ 3008:2015 від 22.06.2015 р. («Інформація та документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура та правила оформлення»). Оптимальний обсяг основного тексту звіту 20-25 друкованих сторінок (без списку використаних

джерел і додатків). Рекомендована кількість використаних джерел – 10-20.

Звіт з виробничої практики є документом, який має форму друкованого тексту на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм). Міжрядковий інтервал – 1,5; шрифт – Times New Roman; номер шрифту – 14. Рекомендований розмір берегів такий: лівий – 30 мм, правий – 15 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм; мінімально допустимий розмір берегів такий: лівий – 20 мм, правий – 10 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм.

Звіт з виробничої практики «Виробнича практика» містить такі складові: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ». Кожну структурну частину звіту з виробничої практики потрібно починати з нової сторінки. Назви структурних елементів не нумерують. Заголовки структурних елементів звіту і заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка, друкувати великими літерами без крапки у кінці, не підкреслювати. Переноси слів у заголовках розділів не дозволяються.

Між заголовком і наступним або попереднім текстом повинен бути інтервал в один рядок. Заголовки розділів друкують напівжирним шрифтом, прописними літерами з абзацного відступу, вирівнювання «по центру». Кожен з розділів розпочинають з нової сторінки. Назва розділу складається з порядкового номеру і заголовка, між якими ставлять крапку. Наприкінці заголовка крапка не ставиться.

Текст звіту з виробничої практики повинен бути поданий у відредагованому вигляді. Мова – державна. За умов проходження практики за кордоном, за умов, коли об'єктом дослідження виступає MNE, а також у деяких інших подібних випадках, первинні документи (правовстановлювальні документи, фінансові звіти компаній тощо) подаються мовою оригіналу. Використання сканованих графіків, рисунків, таблиць тощо строго обмежене. Можливість їх застосування визначається змістом матеріалу, що наводиться, і дозволяється як виключення (наприклад, фінансовий звіт міжнародній компанії, інтерфейс світової онлайн-платформи (біржі), логотип компанії тощо).

Титульний аркуш подається за форматом відповідно до прикладу (додаток А). *Зміст* відображає найменування всіх складових звіту і нумерацію сторінок.

У *вступі* визначаються актуальність досліджуваної проблеми (обґрунтування вибору теми дослідження), мета та завдання дослідження, об'єкт, предмет, інформаційна база дослідження.

Основна частина звіту містить матеріал, що передбачений Програмою виробничої практики «Виробнича практика» відповідно до її структури за розділами (до її тематичного плану). У цій частині звіту відображаються основні теоретичні, методологічні та емпіричні положення, що розкривають зміст виробничої практики відповідно до конкретизованої проблематики дослідження. Для наочності теоретичного матеріалу використовуються рисунки, схеми, таблиці типологізації та класифікації тощо. При аналізі процесів і явищ, що відбуваються в рамках сучасних міжнародних відносин,

для аргументації позицій автора наводяться цифрові дані, оброблені за допомогою математичного інструментарію. Вони подаються в таблицях і графіках, виконаних власноруч.

Висновки. Викладений у цьому розділі матеріал повинен містити узагальнення за кожним з розділів звіту (відповідно до тематичного плану). Основні вимоги до подання тексту: чітка структурованість, послідовність, чіткість і лаконічність висловлювань.

Список використаних джерел повинен включати наукові монографії, статті, основні форми звітності підприємств, нормативно-правові документи, що регулюють відносини суб'єктів на національних ринках, а також у сферах і галузях міжнародної діяльності, звіти міжнародних організацій, дослідження авторитетних рейтингових агентств тощо.

Додатки. У цій частині звіту, як правило, наводяться допоміжні матеріали: копії документів, витяги із законодавчо-нормативних документів, звіти, інструкції / положення / правила, результати соціологічних та маркетингових досліджень, великі за обсягом наведення матеріалу таблиці, рисунки тощо.

До звіту також прикладається щоденник виробничої практики, який повинен бути належним чином оформлений. Зокрема він має містити висновки керівника від закладу вищої освіти та керівника від бази практики щодо якості опанування здобувачем вищої освіти програми виробничої практики «Виробнича практика» та відповідності здобутих ним знань і навиків програмним результатам навчання за освітньо-професійною програмою. Також документ повинен бути завірений печатками підприємства (організації, установи) та підписами відповідальних осіб.

11. Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів

Після закінчення періоду практики студенти звітують про виконання програми практики. До звітної документації відносяться щоденник практики та звіт з практики.

За результатами проходження виробничої практики студентом подається керівнику практики від кафедри звіт разом зі щоденником (для перевірки та оцінювання). У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики. Підготовка звіту здійснюється з дотриманням принципів академічної доброчесності. Тест звіту з практики перевіряється на наявність текстових запозичень згідно Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті.

Звіт з виробничої практики захищається студентом перед комісією, яка призначена наказом ректора Університету. За підсумками захисту звітів з практики складається протокол засідання комісії.

Критерії оцінювання видів робіт під час практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики, розділ «Підведення підсумків практики і оцінювання її

результатів».

За підсумками практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік з виробничої практики студентів денної форми навчання виставляється після її закінчення протягом двох тижнів теоретичного навчання чи екзаменаційної сесії головою комісії із захисту звітів з практики. Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики, внесені до листа оцінювання результатів проходження практики (додаток Б). Основними підходами до визначення порядку нарахування балів є виокремлення таких видів робіт: опанування здобувачем вищої освіти програми практики, оформлення звіту та щоденника, презентація, представлена під час захисту звіту та відповіді на запитання членів комісії з прийому диференційованого заліку (табл. 3).

Таблиця 3

**Розподіл балів за підсумками виробничої практики
«Виробнича практика»**

Параметри оцінювання	Результат оцінювання, максимально балів
Оцінка результатів проходження практики (виконання програми практики)	49
Оцінка оформлення результатів практики (звіту, щоденника)	10
Оцінка презентації здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту та відповідей на запитання членів комісії з прийому заліку за практику	41
Підсумкова оцінка: за 4-бальною шкалою за 100-бальною шкалою за шкалою ЄКТС	

Відповідно, нарахування балів здійснюється на таких підставах:

- оцінка результатів проходження практики здобувачем вищої освіти, надана у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики (табл. 4);
- оцінка якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики (табл. 5);
- оцінка чіткості, обґрунтованості та правильності відповідей здобувача вищої освіти на питання членів комісії з захисту звітів з практики (табл. 6).

Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі оцінки результатів проходження практики студентом, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики; оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики; оцінки виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики. Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Таблиця 4

Шкала і критерії оцінювання результатів проходження виробничої практики (виконання програми практики)

Шкала, бали	Критерії оцінювання
40-49	виконання програми практики має логічну послідовність, конкретність викладення матеріалу, точність формулювань. Всі завдання, передбачені програмою практики, виконані повністю; питання за розділами програми практики розкриті глибоко і змістовно; висновки і пропозиції обґрунтовані та дієві. Відгук-характеристика, наданий з бази практики, містить високу оцінку результатів проходження практики. Продemonстровано високий рівень сформованості професійних компетентностей та повне досягнення програмних результатів навчання, визначених освітньою програмою.
30-39	виконання програми практики має логічну послідовність викладення матеріалу та точність формулювань. Виконано 80% завдань, що передбачені програмою практики, питання у звіті відображені правильно, але не досить змістовно; виведені основні висновки, однак пропозиції за результатами проходження практики відсутні. Відгук-характеристика з бази практики містить позитивну оцінку результатів проходження практики. Продemonстровано достатній рівень сформованості професійних компетентностей та значною мірою досягнуті програмні результати навчання, при цьому окремі з них потребують подальшого удосконалення.
20-29	В результаті проходження практики виконано 60% завдань, що передбачені програмою практики, питання у звіті відображені фрагментарно, відсутні висновки та власні пропозиції за результатами проходження практики. Відгук-характеристика з бази практики містить позитивну оцінку результатів проходження практики. Продemonстровано середній рівень сформованості професійних компетентностей, програмні результати навчання досягнуті частково, виявлено окремі прогалини у знаннях і практичних уміннях.
10-19	В результаті проходження практики виконано 40% завдань, що передбачені програмою практики, питання у звіті частково відповідають вимогам, немає висновків та власних пропозицій за результатами проходження практики. Відгук-характеристика з бази практики містить задовільну оцінку проходження практики. Продemonстровано низький рівень сформованості професійних компетентностей, програмні результати навчання здебільшого не досягнуті, практичні уміння не сформовані в повному обсязі.
1-9	В результаті проходження практики виконано 20% завдань, що передбачені програмою практики, питання у звіті частково відповідають вимогам, немає висновків та власних пропозицій за результатами проходження практики, не наведено список використаних джерел. Відгук-характеристика з бази практики містить задовільну оцінку проходження практики. Продemonстровано дуже низький рівень сформованості професійних компетентностей, програмні результати навчання не досягнуті, студент не виявив здатності застосовувати набуті знання у професійній діяльності.
0	В результаті проходження практики відсутні ознаки засвоєння матеріалу з набутих у закладі вищої освіти знань із міжнародних економічних відносин, що не дає можливість оцінити формування фахових компетентностей і досягнення програмних результатів

Таблиця 5

Шкала і критерії оцінювання оформлення звіту та щоденника за результатами виробничої практики «Виробнича практика»

Шкала, бали	Критерії оцінювання
9-10	Звіт з практики має чітку побудову, містить інформативні та правильно оформлені рисунки, таблиці та іншу наочність, розміщену по тексту і в додатках. Оформлення всіх складових звіту (титального аркуша, розділів, списку використаних джерел тощо) відповідає вимогам. Оформлення щоденника відповідає структурі практики, не містить виправлень та помарок. Продemonстровано високий рівень сформованості загальних та інструментальних компетентностей, пов'язаних з академічною

	добросесністю, структурованою подачею матеріалу, здатністю до формалізації результатів діяльності та повне досягнення програмних результатів навчання щодо підготовки звітної документації.
7-8	Звіт з практики має чітку побудову, але містить незначні недоліки з редагування тексту. Наявні інформативно представлені та правильно оформлені рисунки, таблиці тощо, розміщені по тексту і в додатках. Оформлення всіх складових звіту (титульного аркуша, розділів, списку використаних джерел тощо) відповідає вимогам, але має місце непослідовність розміщення матеріалу за темами, наявні незначні виправлення. Оформлення щоденника відповідає структурі практики, але містить незначні недоліки з оформлення. Продemonстровано достатній рівень сформованості компетентностей, пов'язаних з умінням систематизувати результати діяльності та правильно їх документувати; програмні результати навчання досягнуті переважно, окремі компетентності потребують удосконалення.
5-6	Звіт з практики не має чіткої побудови, питання викладені непослідовно, кількість наочних матеріалів (рисунків, таблиць, тощо) як у тексті, так і у додатках обмежена, наявні недоліки з їх оформлення. В оформленні матеріалу за складовими звіту (титульний аркуш, розділи, список використаних джерел тощо) виявлені помилки. Оформлення щоденника частково відповідає вимогам, але текст невідредагований, викладений непослідовно; щоденник містить виправлення. Продemonстровано середній рівень сформованості компетентностей щодо ведення документації та структурованого подання інформації; програмні результати навчання досягнуті частково.
3-4	Звіт з практики написаний непослідовно; не містить наочних матеріалів (рисунків, таблиць, тощо) ані у тексті, ані в додатках. В оформленні матеріалу за складовими звіту (титульний аркуш, розділи, список використаних джерел тощо) виявлені помилки. Оформлення щоденника не відповідає структурі практики, має місце непослідовність тем, текст містить велику кількість виправлень. Продemonстровано низький рівень сформованості компетентностей, пов'язаних із дотриманням стандартів оформлення та візуалізації результатів; програмні результати навчання здебільшого не досягнуті.
1-2	Текстова частина звіту з практики не відповідає структурі звіту. В оформленні матеріалу за складовими звіту (титульний аркуш, розділи, список використаних джерел тощо) виявлені помилки. Звіт не містить наочних матеріалів (рисунків, таблиць, тощо) ані у тексті, ані в додатках. Оформлення щоденника не відповідає структурі практики, заповнені не всі тижні практики, не вказані теми, наявна велика кількість виправлень та помарок. Продemonстровано дуже низький рівень сформованості компетентностей; програмні результати навчання не досягнуті, здатність до документального відображення результатів професійної діяльності не сформована.
0	В результаті проходження практики відсутні відсутнє документальне відображення результатів практики, що не дає можливість оцінити формування фахових компетентностей і досягнення програмних результатів

Таблиця 6

**Шкала і критерії оцінювання презентації здобувачем вищої освіти
результатів проходження виробничої практики «Виробнича практика»
та відповідей на запитання членів комісії**

Шкала, бали	Критерії оцінювання
33-41	Відповіді здобувача вищої освіти на запитання членів комісії правильні, чіткі, обґрунтовані; презентація доповіді свідчать про вільне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом з програми практики. Продemonстровано високий рівень сформованості фахових та комунікативних компетентностей, уміння аргументовано представляти результати професійної діяльності; повністю досягнуті програмні результати навчання, зокрема щодо здатності презентувати практичні напрацювання та обґрунтовувати прийняті рішення.

25-32	Відповіді здобувача вищої освіти на запитання членів комісії в цілому правильні, помилки нечисельні, їх зміст некритичний; презентація доповіді свідчать про належне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом з програми практики. Продemonстровано достатній рівень сформованості компетентностей щодо аналізу та презентації професійної інформації; програмні результати навчання досягнуті у значному обсязі, окремі потребують доопрацювання.
16-23	Переважає більшість відповідей здобувача вищої освіти на запитання членів комісії є правильними; презентація доповіді свідчать про володіння ним матеріалом з програми практики на необхідному рівні. Продemonстровано середній рівень сформованості компетентностей, пов'язаних із представленням та інтерпретацією результатів практичної діяльності; програмні результати навчання досягнуті частково, виявлено окремі неточності у розкритті матеріалу.
8-15	Кількість неправильних відповідей здобувача вищої освіти на запитання членів комісії межує з критичною; презентація доповіді свідчать про володіння ним матеріалом з програми практики на мінімально необхідному рівні. Продemonстровано низький рівень сформованості фахових та презентаційних компетентностей; програмні результати навчання досягнуті частково, необхідна додаткова робота над аргументацією та структурованим викладенням матеріалу.
1-7	Переважає більшість відповідей здобувача вищої освіти на запитання членів комісії є неправильними; презентація доповіді свідчать про недостатнє володіння ним матеріалом з програми практики або взагалі відсутня. Продemonстровано дуже низький рівень сформованості компетентностей, програмні результати навчання не досягнуті; здобувач не виявив здатності презентувати результати професійної діяльності та аргументовано відповідати на запитання.
0	у випадку відсутності відповіді на поставлене питання, що свідчить про відсутність знань професійної діяльності, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Підсумкова оцінка практичної підготовки студентів відбувається у формі диференційованого заліку. Диференційований залік є формою семестрового контролю, що полягає в оцінюванні рівня виконаних завдань практики і проводиться як контрольний захід у формі захисту або співбесіди. Оцінювання здійснюється за такими шкалами: 100-бальною, 4-бальною шкалою, 2-бальною, а також за шкалою ЄКТС (табл. 7).

Таблиця 7

Схема оцінювання рівня навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка за шкалою			Оцінка за шкалою ЄКТС	
100-бальною	4-бальною	2-бальною	оцінка	пояснення
90 – 100	відмінно	зараховано	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	добре		B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81			C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
64-73	задовільно		D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63			E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	незадовільно	не зараховано	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34	незадовільно		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним опануванням освітнього компонента)

Семестровий контроль з виробничої практики здобувачів вищої освіти заочної форми здобуття освіти проводиться під час навчально-екзаменаційної (екзаменаційної) сесії. Диференційований залік з виробничої практики виставляється головою комісії із захисту звітів з практики.

Нарахування балів з виробничої практики здобувачів вищої освіти заочної форми здобуття освіти здійснюється:

- комісією за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти, який має досвід роботи, стажувався або працює за фахом;
- керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики здобувачу вищої освіти, який не працює за фахом і не має досвіду роботи за фахом, на підставі оцінки результатів проходження практики, якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики, презентації результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Критерії оцінювання та схема нарахування балів з виробничої практики студентів заочної форми здобуття освіти який має досвід роботи / стажувався / працює за фахом, наведені в таблицях 8-10.

Таблиця 8

Розподіл балів оцінювання виробничої практики здобувача вищої освіти заочної форми здобуття освіти, який має досвід роботи / стажувався / працює за фахом

Параметри оцінювання	Результат оцінювання, максимально балів
Оцінювання рівня формування та розвитку фахових компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності	50
Оцінювання відповідей на запитання членів комісії	50
Підсумкова оцінка: кількість балів за 100-бальною шкалою	100
4-бальною шкалою за шкалою ЄКТС	

Таблиця 9

Шкала та критерії оцінювання рівня формування та розвитку фахових компетентностей здобувача вищої освіти заочної форми здобуття освіти, який має досвід роботи / стажувався / працює за фахом

Кількість балів	Критерії оцінювання
40-50	Здобувач презентує більш високий рівень практичної обізнаності, здатності застосовувати теоретичні знання в реальних умовах, самоорганізації, а також професійного саморефлексивного мислення. поєднання теоретичної та практичної складових підготовки; здатність інтегрувати навчальний матеріал із власним досвідом роботи; готовність до самостійного прийняття рішень у професійних ситуаціях; здатність до аналізу, адаптації та вдосконалення власної професійної діяльності. Обґрунтовувати принципи і закономірності професійної діяльності; володіння теоретичними основами фаху, нормативно-правовою базою, сучасними підходами та концепціями; застосовувати теоретичні знання в реальних виробничих чи управлінських

	ситуаціях; уміння аналізувати, планувати, організовувати професійні процеси; уміння аналізувати власну діяльність, визначати сильні та слабкі сторони, планувати подальший професійний розвиток. Здобувач заочної форми з практичним досвідом демонструє стійке формування фахових компетентностей, здатність до професійного саморозвитку та адаптації в умовах реального виробництва чи управління. Такий рівень засвідчує готовність до самостійної професійної діяльності та подальшого підвищення кваліфікації.
20-39	студент презентує розуміння предметної області, наводить інформацію, що свідчить про середній рівень знань та вмінь застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях та показує вміння. Демонструє фрагментарні знання, поверхнєве розуміння теоретичних положень і обмежені практичні вміння. Здатний виконати лише прості або частково типові завдання за зразком. Не завжди може застосувати знання у практичних умовах. Аналітичне мислення та ініціативність розвинуті недостатньо.
10-19	Здобувач на низькому рівні володіє питаннями професійної діяльності, не виявляє самостійності суджень, що свідчить про низький рівень здатності застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях. Здобувач володіє лише окремими, розрізненими знаннями, не здатний пов'язати їх із практикою. Професійні поняття і категорії використовує неточно. Не вміє самостійно аналізувати ситуації.
1-9	Здобувач має базові знання зі спеціальності, розуміє зміст основних процесів, але не завжди послідовно їх застосовує. Практичний досвід допомагає виконати завдання на прийнятному рівні, однак спостерігається нестача системності або аналітичного підходу. Здобувач не продемонстрував навіть мінімального рівня сформованості фахових компетентностей. Не розуміє основних понять професійної діяльності, не інтегрує власний досвід роботи в освітній процес. Знання, уміння і навички практично не сформовані.
0	у випадку незасвоєння матеріалу з набутих у закладі вищої освіти знань із міжнародних економічних відносин та не дає можливість оцінити формування фахових компетентностей і досягнення програмних результатів

Таблиця 10

**Шкала і критерії оцінювання відповідей на запитання членів комісії
здобувача вищої освіти, який має досвід роботи / стажувався / працює за
фахом**

Шкала оцінювання, бали	Критерії оцінювання відповідей здобувача вищої освіти на запитання членів комісії
41-50	Здобувач вищої освіти заочної форми, який уже має практичний досвід у професійній сфері, демонструє глибше розуміння суті питань, уміє пов'язувати теоретичні знання з практичними прикладами, аналізувати виробничі, економічні чи управлінські ситуації. Студент наводить власні приклади з професійного досвіду, проводить аналітичні паралелі між теорією та практикою, грамотно користується науковою і професійною термінологією. Аргументація чітка, впевнена, відповіді на додаткові запитання змістовні, розгорнуті, показують самостійність мислення та високий рівень фахової компетентності. характеризує високий рівень підготовки, коли відповіді здобувача відзначаються логічністю, обґрунтованістю, чітким володінням термінологією, науковим стилем викладу, умінням вести професійний діалог і аргументовано відстоювати

	власну думку; уміння застосовувати знання з міжнародних фінансів, торгівлі, інвестицій, регулювання зовнішньоекономічної діяльності та глобальних економічних процесів. Такі відповіді характеризуються глибиною економічного аналізу, аргументованістю суджень, здатністю критично оцінювати економічну політику різних країн і пропонувати професійні рекомендації. Здобувач демонструє системні знання у сфері міжнародних економічних відносин, розуміння глобальних тенденцій, міжнародної торгівлі, руху капіталів, валютно-фінансових систем, регіональної інтеграції. Вільно застосовує понятійно-категоріальний апарат, наводить приклади з міжнародної практики або власного професійного досвіду.
31-40	студент володіє питаннями професійної діяльності, має високу комунікативну культуру, але відповіді на поставлені питання мають окремі помилки та неточності, недостатньо обґрунтовані та осмислені, що вказує на середній рівень знань та вмінь застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях та показує вміння використовувати фундаментальні закономірності розвитку міжнародних економічних відносин демонструє хороші знання теоретичних аспектів міжнародної економіки та вміння застосовувати їх до практичних кейсів. Пояснення логічні, з прикладами із професійної діяльності або міжнародної практики. Може припускатися незначних неточностей у термінології чи деталях, однак вони не впливають на загальне розуміння. Аргументація структурована, розгорнута, аналітичний рівень достатній.
20-30	студент частково володіє питаннями професійної діяльності, відповіді на запитання комісії містять грубі помилки, що свідчить про достатній рівень здатності застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях. Здобувач орієнтується у ключових поняттях міжнародних економічних процесів, проте аналіз має описовий характер. Наведені приклади не завжди доречні або недостатньо глибокі. Виявляє впевненість, але не завжди обґрунтовує позицію повністю. Є потенціал до вдосконалення аналітичних та комунікативних навичок.
1-19	студент на низькому рівні володіє питаннями професійної діяльності, не виявляє самостійності суджень, відповіді на запитання комісії в більшій мірі відсутні, що свідчить про низький рівень здатності застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях та показує вміння використовувати міжнародні економічні відносини
0	студент не відповідає на поставлене питання, що свідчить про відсутність знань професійної діяльності та не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Результати семестрового контролю з виробничої практики вносяться головою комісії із захисту звітів з практики у відомість обліку успішності та залікову книжку здобувача вищої освіти, а також методистом директорату ННІ ЕУПІТ – в навчальну картку здобувача вищої освіти.

Відомість обліку успішності з практики студентів подається в директорат ННІ ЕУПІТ у день проведення семестрового контролю чи на наступний робочий день. Відповідальність за достовірність інформації, правильність та своєчасність заповнення відомості обліку успішності несе голова комісії із захисту звітів з виробничої практики.

Дата складання семестрового контролю з практики студенту може бути

перенесена за наявності обставин, які унеможливають складання у терміни, визначені наказом ректора, та за можливості його здійснення згідно графіка навчального процесу. Перенесення дати складання семестрового контролю з практики здійснюється відповідним наказом ректора Університету.

Студенту, який не виконав програму практики з поважної причини, за погодження директора ННІ ЕУПІТ може бути надана можливість повторного проходження практики в період, визначений наказом ректора Університету.

Студент, який не виконав програму практики без поважної причини, відраховується з Університету як такий, що не виконав навчальний план.

За підсумками виробничої практики керівник практики від кафедри готує і подає звіт на кафедру.

Координатор практики зі спеціальності узагальнює результати проведення практики, на підставі звітів керівників практики від кафедри та протоколів засідання комісії із захисту звітів з практики, та подає звіт керівнику виробничої практики університету.

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедри економіки та публічного управління, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки на вчених радах ННІ ЕУПІТ та Університету.

Звітна документація з практики зберігається в структурних підрозділах Університету згідно номенклатури справ.

12. Політика проходження практики

– щодо термінів проходження та звітування за результатами практики:

Студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом та відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ(<http://surl.li/hkxwrd>).

Заходи, пов'язані з організацією практики студентів, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики студентів. Він подається на підпис ректору не пізніше ніж за місяць до початку практики.

Виробнича практика студентів проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно з програмою практики.

Організація проведення виробничої практики студентів заочної форми здобуття освіти здійснюється з урахуванням наявності в них професійного досвіду. Студенти заочної форми здобуття освіти, які мають досвід роботи, стажувалися (не менше одного місяця) або працюють за обраним фахом, допускаються розпорядженням декана факультету до складання семестрового контролю з виробничої практики без її проходження на підставі поданих підтверджуючих документів. Документами, які підтверджують відповідність займаної посади обраному фаху та наявності у студента відповідного практичного досвіду, є довідка з місця роботи чи стажування, засвідчена керівником підприємства (установи, організації тощо), або копія трудової книжки. Студентам заочної форми здобуття освіти, які не працюють за фахом і не мають досвіду роботи за фахом, проводиться виробнича практика у міжсесійний період згідно наказу ректора Університету. Проходження такими

студентами виробничої практики може здійснюватися за місцем роботи (без відриву від виробництва) за умови його відповідності вимогам програм практики та укладення договору про проведення практики студентів.

Диференційований залік з виробничої практики студентів денної форми здобуття освіти виставляється після її закінчення протягом двох тижнів теоретичного навчання чи екзаменаційної сесії головою комісії із захисту звітів з практики. Семестровий контроль з виробничої практики студентів заочної форми здобуття освіти проводиться під час навчально-екзаменаційної (екзаменаційної) сесії.

Дата складання семестрового контролю з практики студенту може бути перенесена за наявності обставин, які унеможливають складання у терміни, визначені наказом ректора, та за можливості його здійснення згідно графіка освітнього процесу. Перенесення дати складання семестрового контролю з практики здійснюється відповідним наказом ректора Університету.

Студенту, який не виконав програму практики з поважної причини, за погодження декана факультету може бути надана можливість повторного проходження практики в період, визначений наказом ректора Університету. Студент, який не виконав програму практики без поважної причини, відряджується з Університету як такий, що не виконав навчальний план.

– щодо академічної доброчесності:

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці **АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ** Полтавського державного аграрного університету: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>

Текст звіту з практики перевіряється на наявність текстових запозичень згідно Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету та Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті.

Звіт з практики повинен бути перевірений самостійно здобувачами вищої освіти, використовуючи програми, які є у відкритому доступі, крім тих, розробниками яких є фізичні або юридичні особи, зареєстровані на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором/ державою окупантом або Університетом.

– політика щодо оскарження результатів оцінювання:

Студент має право оскаржити результати контрольних заходів за

підсумками виконання програми практики. Порядок оскарження результатів оцінювання студентів здійснюється відповідно Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ (<http://surl.li/ewxzjy>).

13. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Амеліна І. В., Попова Т. Л., Владимиров С. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 256 с.
2. Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка : монограф. / за ред. О. І. Рогача. К. : «Видавництво «Центр учбової літератури», 2020. 368 с.
3. Вплив багатополярної глобалізації на зовнішню торгівлю України : колективна монографія / за ред. д-ра екон. наук, чл.-кор. НААН України Т. О. Осташко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. ресурс. К., 2024. 330 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2024/04/Vplyv-bahatopoliarnoi-hlobalizatsii-na-zovnishniu-torhivliu-Ukrainy.pdf>
4. Грисенко М. В. Кількісні методи аналізу міжнародних економічних відносин : навч. посіб. / М. В Грисенко, О. А. Чугаєв. ВПЦ «Київський університет», 2023. 364 с. URL: <http://surl.li/jsafwe>.
5. Горбач Л., Плотников А. Глобалізація. Світова економіка та українські реалії: монографія. Київ : Кондор, 2020. 224 с.
6. Шкурупій О., Дейнека Т., Загребельна І., Дивнич О. Антоненко Я. Концептуальні підходи до визначення основних трендів еволюції глобальної економічної системи. *Економічний аналіз*. 2022. № 3. С.7-15. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/2374/6565657121>.
7. Діджиталізація сучасної системи міжнародних відносин: монографія / А. С. Філіпенко, Н. В. Резнікова, О.І. Рогач та ін.; за ред. О.І. Шниркова. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2020. 236 с. Режим доступу : <http://surl.li/uqtyoe>
8. Економічна безпека національного енергетичного сектору в умовах глобалізації: колект. монографія; за заг. ред. О.Л. Гальцової. Запоріжжя : Гельветика, 2020. 279 с.
9. Економічні суперечності глобалізації та локалізації в умовах гібридної війни та післявоєнної реконструкції: монографія / за ред. академіка Гриценка А. А.; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Електрон. дані. К., 2022. 636 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2022/12/Ес-superech-globaliz-ta-localizv-umomah-gibryd-viynu.pdf>
10. Ефективність грошово-кредитної політики в Україні в умовах глобальної економічної дестабілізації : колективна монографія / за ред. д-ра екон. наук Є. О. Бублика ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2023. 216 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/Efektuyvnist-hroshovokredytnoi-polityky-v-Ukraini.pdf>
11. Європейські стратегії розвитку: досвід для України : монографія / Андрейко В. І., Артьомов І. В. та ін.; за заг. ред. І. В. Артьомова. Ужгород :

PIK-У, 2023. 552 с. URL: http://eurodev.uzhnu.edu.ua/images/files/MONO_2023_2_compressed.pdf.

12. Конкурентні стратегії національних виробників агропромислової продукції у сучасній парадигмі глобального економічного середовища: монографія / за заг. ред. Т. В. Орехової. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 144 с.

13. Марченко Т. В. Міжнародні інноваційні програми як інструмент євроінтеграції України : монограф. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2021. 220 с.

14. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / ред. Ю. Г. Козак. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 400 с.

15. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб.; уклад.: В. В. Дергачова, К. О. Кузнєцова, І. М. Манаєнко, В. А. Мельникова, О. С. Ченуша. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 340 с.

16. Мобільність робочої сили України: тенденції та перспективи : колективна монографія / за наук. ред. д.е.н., проф. І. Л. Петрової, д.е.н. В. В. Близнюк; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2023. 334 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/Mobil'nist'-robochoi-sily-Ukrainy.pdf>.

17. Негод А., Русак Д. Міжнародна логістика та глобальні ланцюги постачань: навч. посіб. К., 2023. 268 с. URL: <http://surl.li/hykoxl>.

18. Новий світогляд лідерства в умовах четвертої промислової революції та його вплив на вибір технології управління: Колективна монографія / за ред. д.е.н, професора Полянської А. С. Івано-Франківськ, 2024. 360 с.

19. Операційний план заходів з реалізації у 2024-2027 роках Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року. Затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 821-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-strategii-vidnovlennia-staloho-rozvytku-ta-tsyfrovoi-transformatsii-maloho-i-s821300824>.

20. Оцінка інтеграції України до європейського економічного простору : колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О. О. Борзенко ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Електрон. дані. К., 2021. 493 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2022/06/Оцінка-інтеграції-України-до-ЕЕП-2.pdf>.

21. Резнікова Н., Панченко В. Репортажі із цивілізаційних фронтів. На передовій міжнародної економічної політики. К. : Аграр Медіа Груп, 2023. 234 с. URL: <http://surl.li/qmcaqt>.

22. Ризики в сучасній системі міжнародних економічних відносин: монографія / О. І. Шнирков, А. С. Філіпенко, Н. В. Резнікова, В. І. Мазуренко, Т. О. Жолос, Ю. Ю. Хватов, Р. О. Заблоцька, Р. Д. Стаканов, К. А. Бех, Л. С. Поліщук, Л. О. Шворак, В. І. Батрименко, О. А. Чугасв, А.В. Негода, Д. М. Русак; за ред. О. І. Шниркова. К: ВПЦ «Київський університет», 2020. 207 с. URL: <http://surl.li/hykoxl>.

23. Розвиток національної торговельної політики для підвищення конкурентоспроможності економіки України : колективна монографія / за ред.

д-ра екон. наук, чл.-кор. НААН України Т. О. Осташко ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». Електрон. дані. К., 2021. 313 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/353.pdf>.

24. Транснаціональні корпорації : навч. посіб. / Шкурupій О.В., Гончаренко В.В., Дейнека Т.А., Білоброва Т.О., Артеменко І.А.; за ред. О.В. Шкурupій. К. : Центр учб. л-ри. 2023. 240 с. (перевидання). URL : <https://cul.com.ua/transnacionalni-korporaciyi-navchalnij-posibnik-rekomendovano-mon-ukrayini-shkurupij-o-v>

25. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / С. В. Бестужева, В. А. Вовк, В. О. Козуб та ін. ; за заг. ред. Т. В. Шталь. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 239 с.

26. Стратегія відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 821-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-strategii-vidnovlennia-staloho-rozvytku-ta-tsyfrovoi-transformatsii-maloho-i-s821300824>

27. Туль С. І., Шкурupій О. В. Діджиталізація світового ринку праці: монографія. Полтава : ПУЕТ, 2020. 302 с.

28. Ус С. А., Палехова Л. Л. Моделювання сталого розвитку: навч. посіб.; за заг. ред. Л. Л. Палехової. М-во освіти і науки України, Нац.техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : вид-во «Свідлер А.Л». 2024. 160 с.

29. Фаренюк Н. В. Неофінанси світової економіки: монографія. ТОВ «Аграр Медіа Груп» 2023. 240 с. URL: https://www.iir.edu.ua/sites/default/files/2023-12/Neofinance_A5_blok.pdf

30. Філіпенко А. Науково-практичні дослідження міжнародних економічних відносин: електронний навч. посіб. К., 2024. 158с. URL: <http://surl.li/jlgfaw>

31. Цілі сталого розвитку (Глобальні цілі). URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>.

32. Чернова О., Дивнич О. Шляхи вирішення глобальних екологічних проблем в контексті соціальної відповідальності суб'єктів міжнародних економічних відносин. *Зелена трансформація та стала біоекономіка* : монграф. Київ.нац. ун-т технологій та дизайну, 2024. 800 с.

33. Шкурupій О. В., Гончаренко В. В., Дейнека Т. А., Білоброва Т. О., Артеменко І. А. Транснаціональні корпорації : навч. посіб. за ред. О. В. Шкурupій. К. : Центр учб. л-ри. 2023. 240 с. (перевидання). URL: <https://cul.com.ua/transnacionalni-korporaciyi-navchalnij-posibnik-rekomendovano-mon-ukrayini-shkurupij-o-v>.

34. Carbaugh R. International Economics. South-Western College Publishing; 18th edition 2021. 576 p.

35. Deyneka T. A, Shkurupii O. V., Tul S. I. The role of institutions in the system of management of the global economic processes. *MANAGEMENT OF THE 21ST CENTURY: GLOBALIZATION CHALLENGES. ISSUE 3* : Collective monograph / In ed. I. Markina. Prague : Nemoros s.r.o, 2020. P 38-43 (287 p.)

36. Korol M., Danylyshyn B., Korol I. Geo-economic Paradigm Shifts in Global Banking Systems. Cambridge Scholars Publishing, 2024. 580 p.

37. Reinert Kenneth A. An Introduction to International Economics: New Perspectives on the World Economy. Cambridge University Press; 2nd edition. 2020. 276 p.

38. Schenk Catherine R. International Economic Relations since 1945 (The Making of the Contemporary World) Routledge; 2nd edition 2021. 180 p.

39. Tul S., Shkurupii O. Artificial intelligence as a factor of the global labor market transformation : *Artificial intelligence as a basis for the development of the digital economy*: textbook; Edited by I. Tatomyr, Z. Kvasnii. Praha: OKTAN PRINT, 2021. P. 57-69 (376 p). URL: <https://doi.org/10.46489/aiabftd-07>

Допоміжні

1. Глобалізаційні процеси у світовій економіці: виклики та можливості для України : колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О. О. Борзенко ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2022. 264 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2022/10/Globalizaciyniprocessy-u-svitoviy-economici.pdf>

2. Гобела В. В. Управління зовнішньоекономічною діяльністю : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 244 с.

3. Гуткевич С. О. Корінько М. Д., Сафонов Ю. М. Міжнародна економіка: підруч. 3-є вид., перероблене та доповнене. Вид-во «Діса Плюс», 2021. 428 с.

4. Історичні детермінанти включення України в систему міжнародних економічних відносин : монографія / В. В. Небрат, Н. О. Горін та ін.; за ред. В. В. Небрат; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ. 2021. 528 с.

5. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів: навч. посіб. за ред. Н. Бутко, С. Шкарлет. К. : Центр навчальної літератури, 2020. 528.

6. Національна економічна діяльність і міжнародні економічні відносини: сучасний стан та тенденції розвитку : колективна монографія Полтава: ПП «Астроя», 2020. 251 с.

7. Резнікова Н., Панченко В. Мінні поля міжнародної економічної політики: як країнам не втратити здатність до розвитку. К. : Аграр Медіа Груп, 2022. 674 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/14vz0wvtYknaA0yslk-I0KZCyajvCHwb/view>

8. Світова економіка / World economics : навч. посіб. В. М. Фомішина та ін. ; за ред. В.М. Фомішиної. Укр.-англомов. Одеса : Олді плюс, 2021. 611 с.

9. Управління економічними системами та процесами в умовах глобалізаційних трансформацій: колективна монографія. за ред. В. В. Прохорової; Укр. інж.-пед. акад. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2020. 296 с.

10. Формування інституційної архітекτονіки інформаційно-мережевої економіки: монографія. за ред. академіка НАН України А.А. Гриценка; НАН

України, ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України”; ДННУ «Академія фінансового управління». К., 2021. 736 с.

11. Шаров О. М. Глобалізація грошей. Економісофський / монетарософський трактат з питання еволюції грошей : монографія; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Електрон. дані. К., 2022. 667 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2022/12/Globalizacija-groshey.pdf>

12. Шкурупій О. В., Дейнека Т. А., Туль С. І. Глобальна діджиталізація: переваги, загрози та роль людини в епоху штучного інтелекту. *Наукове забезпечення соціально-економічних і управлінських засад розвитку, правового регулювання, провайдингу екоінновацій та енергоефективних технологій в умовах глобалізації в аграрній і суміжних сферах* / за ред. Ю. Самойлик. Полтава : ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2021. С. 23-34 (243 с.)

13. Шкурупій О. В., Строчишин Ю. Ф., Вишневецька Л. І. Митна статистика. Практикум : навч. посіб. К. : Центр учб. л-ри. 2022. 224 с. (перевидання). URL: <https://cul.com.ua/pidruchnyky-i-navchalni-posibnyky/ekonomika/mitna-statistika-praktikum>.

14. Яхно Т. П., Куревіна І. О. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 168 с.

15. Callahan William A. *Sensible Politics Visualizing International Relations*, Oxford University Press, 2020. 364 p

16. *International Relations: A Very Short Introduction*, Oxford University Press, 2020. 176 p.

17. *Innovative Trends in World Trade Development: the monograph* / Rumyantse A. P., Sidenko S. V., Bila S. O. et al.; edited by Prof. Rumyantsev. Kyiv : NAU, 2018. 416 p.

18. Salvator D. *International Economics*, 13th Edition. Wiley, 2019. 720 p.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL : <http://www.rada.kiev.ua>.

2. Державна служба статистики України. URL : <http://ukrstat.gov.ua>.

3. Кабінет Міністрів України. URL : <http://www.gov.ua>.

4. Міністерство аграрної політики та продовольства України URL : <https://minagro.gov.ua/>

5. Національний Банк України. URL : <https://bank.gov.ua/>

6. Урядовий портал. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

7. International Monetary Fun. URL : <https://www.imf.org/en/Home>

8. Food and Agriculture Organization of the United Nations. URL : <http://www.fao.org/home/en/>

9. KOF Konjunkturforschungsstelle. URL : <https://kof.ethz.ch/>

10. Organisation for Economic Co-operation and Development. URL : <https://www.oecd.org/>

11. United Nations Conference on Trade and Development. URL : <https://unctad.org/>

12. United Nations. URL : <https://www.un.org/en/>
13. United Nations Industrial Development Organization. URL : <https://www.unido.org/>
14. World Bank Group. URL : <https://www.worldbank.org/en/home>
15. World Trade Organization. URL : <https://www.wto.org>

Додатки

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут _____

Кафедра _____

ЗВІТ

з _____ практики
(виробничої)

(назва практики)

студента освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»
спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини
_____ курсу _____ групи другого (магістерського) рівня вищої освіти
денної/заочної форми здобуття освіти

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

База практики:

(назва підприємства, установи, організації тощо)

(район, область)

Керівник практики від бази практики:

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

(дата)

Керівник практики від кафедри:

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Захист звіту відбувся _____

Оцінка: за 4-бальною шкалою _____

за 100-бальною шкалою, оцінка ЄКТС _____

Члени комісії: _____
(прізвища та ініціали)

Полтава 20____

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

**ЛИСТ ОЦІНЮВАННЯ
результатів проходження**

практики

(виробничої)

**студента освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»
спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини
_____ курсу _____ групи другого (магістерського) рівня вищої освіти
_____ форми здобуття освіти**

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Період практики: з «_____» _____ 20__ р. по «_____» _____ 20__ р.

Види робіт, що підлягають оцінюванню		Максимальна кількість балів	Результат оцінювання	Підпис
<i>Результати проходження практики студентом, оцінка яких надана у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики</i>				
<i>Якість оформлення і змістовність наповнення щоденника та звіту з практики</i>				
<i>Виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики</i>				
Загальна кількість балів, нарахована керівником практики від кафедри (до захисту)				
<i>Презентація студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії</i>				
Підсумкова оцінка:	кількість балів за 100-бальною шкалою за 4-бальною шкалою оцінка ЄКТС			